

อิทธิพลของความอยู่ดีมีสุขต่อศักยภาพการทำงานของผู้สูงอายุ ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร *

The Influence of Well-being on the Work Potential Among the Elderly at Vocational Training Centers in Bangkok Metropolis

กานต์พิชชา แก้วอ่อน, และ เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์

Kanpitcha Keawon, and Kasemsarn Chotchakornpant

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

School of Public Administration,

National Institute of Development Administration

Corresponding author E-mail: kanpitcha.kae@stu.nida.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องอิทธิพลของความอยู่ดีมีสุขต่อศักยภาพการทำงานของผู้สูงอายุในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยความอยู่ดีมีสุขที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่มาเข้ารับการฝึกอบรมด้านอาชีพจากศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2566 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) และเก็บข้อมูลใช้วิธีการคัดเลือกแบบอาสาสมัคร (Voluntary Selection) ซึ่งเป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกที่อาสาเข้ามามีส่วนร่วมเป็นหน่วยตัวอย่างด้วยความเต็มใจ

* ได้รับความ: 26 มิถุนายน 2566; แก้ไขบทความ: 12 กรกฎาคม 2566; ตอรับตีพิมพ์: 13 กรกฎาคม 2566

เท่านั้น ทั้งหมด 440 คน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการแปลความเชิงบรรยาย และสถิติวิเคราะห์เชิงอนุมาน คือ Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยความอยู่ดีมีสุขมีอิทธิพลทางบวกต่อศักยภาพในการทำงาน ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) ด้านความสามารถ (Ability) และด้านพฤติกรรม (Behavior) ของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครมากถึงร้อยละ 72 ร้อยละ 66 ร้อยละ 50 และร้อยละ 48 ตามลำดับ ในสามด้านแรกประกอบด้วยตัวแปรที่มีอิทธิพล 2 ตัวแปร เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านพฤติกรรม (Behavior) เป็นด้านเดียวที่ประกอบด้วยตัวแปรที่มีอิทธิพล 3 ตัวแปร เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย และสุดท้าย คือ ด้านครอบครัว 2) ภาครัฐควรมีการจัดสรรทรัพยากร สวัสดิการ และการสร้างเสริมสุขภาพอนามัยเชิงรุกทั้งใน ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตอย่างจริงจัง มีการสร้างความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าและขีดความสามารถรวมถึงการสนับสนุนแหล่งเงินทุนหมุนเวียน และการลงพื้นที่ดูแลผู้สูงอายุในเขตและชุมชนต่างๆ อย่างทั่วถึงและต่อเนื่องเพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงานของของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ: ความอยู่ดีมีสุข; ศักยภาพการทำงาน; ผู้สูงอายุ

Abstract

The objectives of this research were 1) to investigate the contributing factors affecting the elderly's work efficiency in Vocational Training Center, Bangkok, and 2) to propose the suggestions to improve the elderly's work efficiency in Vocational Training Center, Bangkok. It was a quantitative research study, using a questionnaire to collect data from a sample, namely individuals aged 60 and above who had received vocational training at the Vocational Training Center, Bangkok from January to May 2023. The data collection was performed using convenience sampling and voluntary selection methods, which involved selecting

a sample group from members who voluntarily participated as sample units. The total number of participants was 440. The data was analyzed by Descriptive Statistics using Frequency, Percentage, Means and Standard Deviation, presented on table and descriptive interpretation. Inferential Statistics, Multiple regression analysis.

The research result showed that 1) Well-being factors positively influenced the work efficiency in terms of knowledge, skills, ability, and behavior of the elderly in Bangkok, by 72%, 66%, 50%, and 48% respectively. In the first three areas, there were two influential variables in order of greatest to least: environmental conditions and health. Behavior was the only area composed of three influential variables in descending order: environmental conditions, health, and family. 2) The government should seriously allocate resources, welfare, and actively promote physical and mental health. There should be efforts to raise awareness about the value and potential of the elderly, including supporting revolving capital sources and providing community-based care for the elderly. All of this should be widespread and consistent to develop the working potential of the elderly in Bangkok.

Keywords: well-being; work potential; elderly

1. บทนำ

จากการศึกษาสัดส่วนของประชากรของประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยมีแนวโน้มที่อัตราเกิดลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี 2564 ถือเป็นปีแรกที่ประเทศไทยมีจำนวนการเสียชีวิตมากกว่าจำนวนประชากรเกิดใหม่ โดยมีการเสียชีวิตมากกว่าการเกิดถึง 19,000 คน โดยเหตุผลที่การเกิดลดลง เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ครอบครัวมีบุตรน้อยลง ในทางวิชาการก็คือการที่ภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าระดับทดแทน ทำให้ประชากรไทยจะมีแนวโน้มลดลงจากในปี 2561 ซึ่งในปัจจุบัน คือ ปี 2565 ครอบครัวไทยที่เป็นครอบครัวที่ไร้บุตรหลานมีมากถึง 21 ล้านครัวเรือน (เกื้อ วงศ์บุญสิน, 2565) ซึ่งจากสัดส่วนการเกิดที่น้อยลงนี้เองทำให้

แรงงานหนุ่มสาวก็จะมีแนวโน้มลดลงตามไปด้วย ผลที่ตามมา คือ ประสิทธิภาพการผลิตก็จะลดลง ผลผลิตมวลรวมประชาชาติ หรือจีดีพีก็จะมีแนวโน้มลดลงไปด้วย ซึ่งบริษัทวิจัยต่างชาติ PwC เคยคำนวณไว้ว่า ด้วยโครงสร้างประชากรไทยที่เสียเปรียบนี้จะทำให้การเติบโตของเศรษฐกิจชะลอตัวลงในที่สุด ส่งผลทำให้ประเทศเวียดนามและฟิลิปปินส์ซึ่งมีประชากรวัยหนุ่มสาวมากกว่าเรามากก็จะมีจีดีพีสูงกว่าไทยภายในปี พ.ศ. 2593 โดยจากการสูญเสียประชากรวัยหนุ่มสาวที่จะเป็นแรงงานสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศนี้เอง ทำให้การกลับมาส่งเสริมผลักดันให้ประชากรที่เป็นผู้สูงอายุวัยเกษียณเข้ามามีบทบาทในการทำงานภาคส่วนต่าง ๆ จึงถือเป็นประเด็นที่น่าสนใจสำหรับประเทศไทย

แม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายที่รองรับการทำงานของผู้สูงอายุอยู่แล้ว จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า ในการที่จะส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถทำงานได้อย่างมีศักยภาพ มีประสิทธิภาพจะเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยที่สำคัญหลายประการ เช่น งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในภาวะพหุพลังให้เกิดการยังประโยชน์ด้านสังคม โดยอรสา ธาตวากร (2563) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในภาวะพหุพลัง คือการมีแรงบันดาลใจ การมีสภาพแวดล้อมโดยรอบที่เอื้ออำนวย การให้รางวัล การเสริมแรงและการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ครอบครัวต้องเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน ดังนั้นกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ใช้ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) เป็นศูนย์รวมของคนสูงวัย ดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อสนับสนุนกลไกการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนเพื่อรองรับสังคมสูงวัย อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ควรทำงานประสานเชื่อมโยงกับผู้สูงอายุที่ยังมีพลังในการทำงานเพื่อสร้างเครือข่ายอาสาสมัครผู้สูงอายุในการทำงานเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจต้องมีเกณฑ์ในการพิจารณาศักยภาพและความพร้อมในการทำงานโดยแยกระหว่างคนที่ทำงานได้ดีมากเป็นพิเศษออกจากคนที่ทำงานได้โดยเฉลี่ยปกติ ซึ่งองค์ประกอบของสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน หรือ KSAOs ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน (Nadler & Zeace, 1991) เป็นการจำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่าบุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานตามปกติ ในขณะที่การศึกษา เรื่อง กลยุทธ์ส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุไทย โดยศุภิสรา สุขอนันต์ (2563) พบว่า กลยุทธ์ส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุไทยสามารถทำได้โดย 1) จัดทำฐานข้อมูลของผู้สูงอายุและกลไกในระดับพื้นที่ 2) สร้างค่านิยมในการส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุ 3) ส่งเสริมการบูรณาการด้านการทำงาน

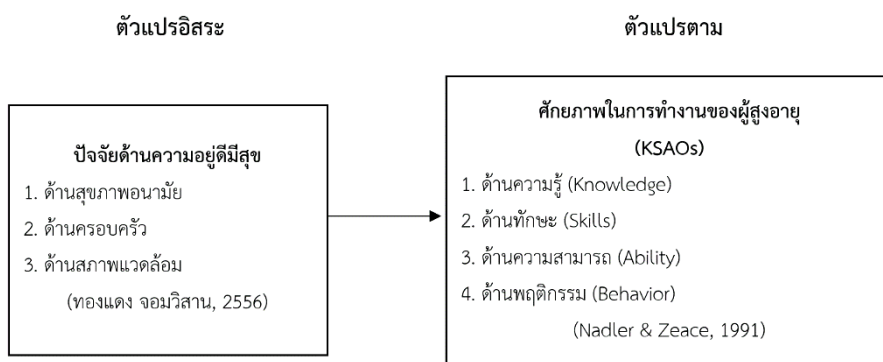
ของผู้สูงอายุ 4) ส่งเสริม พัฒนาอาชีพให้ครบวงจร เพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ และ 5) พัฒนาระบบความคุ้มครองในการทำงานของผู้สูงอายุ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนา ได้แก่ การเตรียมความพร้อมเพื่อสร้างหลักประกันและความมั่นคงด้านการเงินโดยเริ่มต้นตั้งแต่วัยแรงงาน การส่งเสริมให้ผู้ทำงานในระบบมีการทำอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ ควบคู่กันไป เพื่อให้มีทักษะและประสบการณ์ที่ทำงานได้อย่างต่อเนื่อง และควรมี การนำกลยุทธ์ที่กำหนดไปทดลองปฏิบัติในพื้นที่ค่อนข้างจะมีความพร้อม ก่อนที่จะมีการขยาย ผลไปยังพื้นที่อื่นๆ ดังนั้นเพื่อเป็นการศึกษาเพื่อให้ได้แนวทางใหม่ ๆ ที่แตกต่างกันออกไปจากผล การศึกษาวิจัยที่นักวิจัยท่านอื่น ๆ ได้ดำเนินการศึกษามา ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความ สนใจที่จะทำการศึกษา เรื่อง “อิทธิพลของความอยู่ดีมีสุขต่อศักยภาพการทำงานของผู้สูงอายุใน ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร” โดยงานวิจัยนี้ทำการศึกษาในตัวแปรที่เกี่ยวกับปัจจัยความอยู่ดี มีสุขที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผลการศึกษา ที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมพัฒนา ศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครให้มีความเหมาะสมมากขึ้น สามารถส่งเสริมศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุ อันจะทำให้ภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งใน ภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงภาคครัวเรือนให้เกิดการยอมรับในการรับผู้สูงอายุเข้าทำงานในองค์กร ของตนเอง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนา ประเทศลดน้อยลง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยความอยู่ดีมีสุขที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุในเขต กรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา: ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุในเขต กรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา: ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้วิจัยใช้ ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดย ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา วารสาร และวิทยานิพนธ์ เพื่อนำมาสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1. กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากนั้นผู้วิจัยใช้การวิจัยภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่มาเข้ารับการฝึกอบรมด้านอาชีพจากศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในปี 2566 ตั้งแต่เดือนมกราคมจนถึงเดือนมิถุนายน จำนวนทั้งสิ้น 11 แห่ง ทั้งเพศชายและหญิง โดยผู้วิจัยได้ใช้การคำนวณแบบไม่ทราบจำนวนประชากร (บุญชม ศรีสะอาด, 2555) ซึ่งได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน (ภาพที่ 2.) และเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมจำนวนประชากรมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ 400 ตัวอย่าง และมีการทำ Pre – Test กับกลุ่มประชากรจำนวน 40 ตัวอย่าง รวม 440 ตัวอย่าง

	n	$= \frac{P(1-P)Z^2}{e^2}$	แทนค่าสูตร
เมื่อ	n	= จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ	$n = \frac{0.5(1-0.5)(1.96)^2}{(0.05)^2}$
	P	= สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยกำหนดสุ่ม (0.5)	$n = \frac{0.25(3.8416)}{(0.0025)}$
	Z	= ระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้	$n = \frac{0.9604}{0.0025}$
	Z	ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มีค่า = 1.96 (เชื่อมั่น 95%)	$n = 384.16 \sim 385$
	e	= สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ (0.5)	

ภาพที่ 2. แทนค่าสูตรการคำนวณแบบไม่ทราบจำนวนประชากร

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ความอยู่ดีมีสุขกับตัวแปรตาม คือ ศักยภาพการทำงานของผู้สูงอายุในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เท่านั้น ไม่ได้มุ่งเน้นศึกษาความเป็นตัวแทน ทำให้ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) ในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งจากข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลจำนวนประชากรย้อนหลัง ผู้วิจัยจึงพยายามเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ลักษณะใกล้เคียงกับประชากรมากที่สุด จากการลงพื้นที่ทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 11 แห่ง โดยในการเก็บข้อมูลใช้วิธีการคัดเลือกแบบอาสาสมัคร (Voluntary Selection) ซึ่งเป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกที่อาสาเข้ามามีส่วนร่วมเป็นหน่วยตัวอย่างด้วยความเต็มใจเท่านั้น จนได้ครบทั้งสิ้น 440 ตัวอย่าง จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการแปลความเชิงบรรยาย และสถิติวิเคราะห์เชิงอนุมาน คือ Multiple Regression Analysis

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 ผลการวิจัยข้อมูลของกลุ่มประชากร

จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 440 คน ส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิง จำนวน 225 คน และเพศชาย จำนวน 215 คน ส่วนใหญ่มีลักษณะโครงสร้างของครอบครัว คือ อยู่กับสามี / ภรรยาเท่านั้น มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมา คือ ปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 5,000 – 10,000 บาท รองลงมา คือ 10,001 – 15,000 บาท

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความความอยู่ดีมีสุข โดยภาพรวม

ความอยู่ดีมีสุข	ระดับความอยู่ดีมีสุข		
	Mean	S.D.	แปลผล
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.71	0.80	สูง
2. ด้านครอบครัว	4.06	0.71	สูง
3. ด้านสภาพแวดล้อม	4.35	0.72	สูงมาก
โดยรวม	4.04	0.66	สูง

จากตารางที่ 1 ผู้สูงอายุในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นว่า ตนเองมีความอยู่ดีมีสุขโดยรวมอยู่ในระดับสูง (Mean = 4.04, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีความอยู่ดีมีสุขด้านสภาพแวดล้อมมากที่สุด โดยมีความอยู่ดีมีสุขในระดับสูงมาก (Mean = 4.35, S.D. = 0.72) รองลงมา คือ ด้านครอบครัว โดยมีความอยู่ดีมีสุขในระดับสูง (Mean = 4.06, S.D. = 0.71) และที่น้อยที่สุด คือ ด้านสุขภาพอนามัย โดยมีความอยู่ดีมีสุขในระดับสูง (Mean = 3.71, S.D. = 0.80)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับศักยภาพในการทำงาน โดยภาพรวม

ศักยภาพในการทำงาน	ระดับศักยภาพในการทำงาน		
	Mean	SD	แปลผล
1. ด้านความรู้ (Knowledge)	4.20	0.79	สูง
2. ด้านทักษะ (Skills)	4.15	0.85	สูง
3. ด้านความสามารถ (Abilities)	3.91	0.92	สูง
4. ด้านพฤติกรรม (Behavior)	4.00	0.95	สูง
โดยรวม	4.06	0.81	สูง

จากตารางที่ 2 ผู้สูงอายุในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นว่า ตนเองมีศักยภาพในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับสูง (Mean = 4.06, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นว่า

ตนเองมีศักยภาพในการทำงาน ด้านความรู้ (Knowledge) มากที่สุด โดยอยู่ในระดับสูง (Mean = 4.20, S.D. = 0.79) รองลงมา คือ ด้านทักษะ (Skills) โดยอยู่ในระดับสูง (Mean = 4.15, S.D. = 0.85) และที่น้อยที่สุด คือ ด้านความสามารถ (Abilities) โดยอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน (Mean = 3.91, S.D. = 0.92)

4.2 ผลการทดสอบสมมติฐาน

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานไว้ ดังนี้ 1) ความอยู่ดีมีสุข มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการทำงาน ด้านความรู้ (Knowledge) ของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร 2) ความอยู่ดีมีสุข มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการทำงาน ด้านทักษะ (Skills) ของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร 3) ความอยู่ดีมีสุข มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการทำงาน ด้านความสามารถ (Ability) ของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร 4) ความอยู่ดีมีสุข มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการทำงาน ด้านพฤติกรรม (Behavior) ของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแต่ละสมมติฐานการวิจัยผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ค่าการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) มีผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรความอยู่ดีมีสุขที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการทำงาน ด้านความรู้ (Knowledge)

ตัวแปรความอยู่ดีมีสุข	b	SE _b	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	0.065	0.127		0.513	0.608
ด้านสุขภาพอนามัย	0.131	0.040	0.134	3.300	0.001**
ด้านครอบครัว	0.052	0.062	0.047	0.837	0.403
ด้านสภาพแวดล้อม	0.790	0.046	0.728	17.140	0.000**
R = 0.846 R ² = 0.716 F = 366.438					
Adjusted R ² = 0.714 SE _e = 0.420					

** หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R²) มีค่าที่สูง เท่ากับ 0.716 แสดงให้เห็นว่ามีอำนาจในการพยากรณ์การส่งอิทธิพลได้ถึงร้อยละ 72 โดยถ้านำมาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ความอยู่ดีมีสุขที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อศักยภาพในการทำงานด้านความรู้ (Knowledge) ประกอบด้วย 2 ตัวแปร โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อม (b = 0.790) รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย (b = 0.131)

ตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรความอยู่ดีมีสุขที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการทำงาน ด้านทักษะ (Skills)

ตัวแปรความอยู่ดีมีสุข	b	SE _b	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	0.185	0.152		-1.219	0.223
ด้านสุขภาพอนามัย	0.180	0.047	0.170	3.812	0.000**
ด้านครอบครัว	0.078	0.074	0.066	1.061	0.289
ด้านสภาพแวดล้อม	0.768	0.055	0.652	13.993	0.000**
R = 0.811 R ² = 0.658 F = 280.025					
Adjusted R ² = 0.656 SE _e = 0.500					

** หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R²) มีค่าที่สูง เท่ากับ 0.658 แสดงให้เห็นว่ามีอำนาจในการพยากรณ์การส่งอิทธิพลได้ถึงร้อยละ 66 โดยถ้านำมาแยกเป็นรายด้าน จะพบว่า ความอยู่ดีมีสุขที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อศักยภาพในการทำงาน ด้านทักษะ (Skills) ประกอบด้วย 2 ตัวแปร โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อม (b = 0.768) รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย (b = 0.180)

ตารางที่ 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรความอยู่ดีมีสุขที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการทำงาน ด้านความสามารถ (Ability)

ตัวแปรความอยู่ดีมีสุข	b	SE _b	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	0.011	0.200		0.055	0.956
ด้านสุขภาพอนามัย	0.550	0.062	0.480	8.852	0.000**
ด้านครอบครัว	0.171	0.097	0.133	0.1760	0.079
ด้านสภาพแวดล้อม	0.590	0.072	0.462	8.169	0.000**
R = 0.704 R ² = 0.496 F = 143.166					
Adjusted R ² = 0.493 SE _e = 0.658					

** หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R²) มีค่าเท่ากับ 0.496 แสดงให้เห็นว่ามีอำนาจในการพยากรณ์การส่งอิทธิพลได้ถึงร้อยละ 50 โดยถ้านำมาแยกเป็นรายด้าน จะพบว่าความอยู่ดีมีสุขที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อศักยภาพในการทำงาน ด้านความสามารถ (Ability) ประกอบด้วย 2 ตัวแปร โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อม (b = 0.590) รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย (b = 0.550)

ตารางที่ 6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรความอยู่ดีมีสุขที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการทำงาน ด้านพฤติกรรม (Behavior)

ตัวแปรความอยู่ดีมีสุข	b	SE _b	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	0.015	0.208		0.073	0.942
ด้านสุขภาพอนามัย	0.451	0.065	0.385	6.960	0.000**
ด้านครอบครัว	0.198	0.101	0.151	1.963	0.050*
ด้านสภาพแวดล้อม	0.722	0.075	0.554	9.595	0.000**
R = 0.690 R ² = 0.476 F = 132.187					
Adjusted R ² = 0.473 SE _e = 0.686					

* หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

** หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.476 แสดงให้เห็นว่ามีอำนาจในการพยากรณ์การส่งอิทธิพลได้ถึงร้อยละ 48 โดยถ้านำมาแยกเป็นรายด้าน จะพบว่า ความอยู่ดีมีสุขที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อศักยภาพในการทำงาน ด้านพฤติกรรม (Behavior) ประกอบด้วย 3 ตัวแปร โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อม ($b = 0.722$) รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ($b = 0.451$) และสุดท้าย คือ ด้านครอบครัว ($b = 0.198$)

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยความอยู่ดีมีสุข มีอิทธิพลทางบวกต่อศักยภาพในการทำงาน ด้านความรู้ (Knowledge) เนื่องจากตัวแบบนี้เป็นตัวแบบใหม่ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม จึงทำให้มีงานวิจัยที่เคยทำการศึกษามาก่อนแล้วค่อนข้างน้อยที่จะนำมาใช้ในการสนับสนุนผลการศึกษาที่พบ แต่ก็ยังมีความสอดคล้องในบางส่วนในงานศึกษาของ สุเนตร สุวรรณละออง (2560) ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการพัฒนาศักยภาพการทำงานของผู้สูงอายุ ในจังหวัดชลบุรี ที่พบว่า ผู้สูงอายุที่มีความต้องการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน ในด้านสังคม โดยกล่าวถึงบริบทภาพรวมของสังคมซึ่งหมายถึงสภาพแวดล้อม ร่างกาย และสุขภาพอนามัย ซึ่งการที่ผู้สูงอายุจะมีศักยภาพในการทำงานด้านความรู้ที่ดีได้ต้องอาศัยการได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่ก่อให้เกิดความเครียด และการมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้มีความพร้อมในการทำงาน ดังเช่นผลการศึกษาของอรสา ชาติวากร (2563) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในภาวะพหุพลังให้เกิดการยังประโยชน์ด้านสังคม ที่พบว่า การมีสภาพแวดล้อมโดยรอบที่เอื้ออำนวย และการส่งเสริมสุขภาพะด้านร่างกาย ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความแข็งแรงสมบูรณ์อย่างเหมาะสม

2. ปัจจัยความอยู่ดีมีสุขมีอิทธิพลทางบวกต่อศักยภาพในการทำงาน ด้านทักษะ (Skills) ผู้สูงอายุจะมีร่างกายและกำลังสมองในการที่จะพร้อมเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมรับความรู้ใหม่ๆ ได้นั้น ผู้สูงอายุต้องมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงเพื่อให้พร้อมกับการเข้าร่วมในทุกกิจกรรม รวมถึงจะต้องมีพื้นฐานของการอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่มีความเหมาะสมเพื่อให้มีสภาวะจิตใจที่ดี มีศักยภาพเพียงพอต่อการทำงานที่จะต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ รวมถึงทำงานร่วมกับผู้คนต่างวัยและทำงานตามที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่ได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับภัทรนันท์ อุ่นอ่อน (2564) ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม ที่ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม ณ ระดับนัยสำคัญ

0.05 มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสุขภาพ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งการมีปัจจัยเหล่านี้ อย่างเหมาะสม จะทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง สามารถอยู่ร่วม และทำ กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้คนในสังคมได้อย่างปกติสุข นอกจากนี้ยังมีความใกล้เคียงกับ ผลการศึกษาของ Wadhvani (2018) ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขในที่ ทำงาน ที่พบว่า พนักงานที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิต และมีสภาพสังคมในการทำงานที่ดีและมีความสุขในที่ทำงาน จะทำให้พนักงานมีความสร้างสรรค์ในการทำงาน และมีคุณภาพของงานที่ดีขึ้น

3. ปัจจัยความอยู่ดีมีสุขมีอิทธิพลทางบวกต่อศักยภาพในการทำงาน ด้าน ความสามารถ (Ability) ในการศึกษาครั้งนี้ จะหมายถึง ศักยภาพความสามารถเชิงปัญญาที่จำเป็น สำหรับการปฏิบัติงาน ซึ่งการที่ผู้สูงอายุที่โดยปกติแล้วจะมีประสิทธิภาพในการทำงานของสมอง ที่ค่อย ๆ เสื่อมถอยลง ความจำลดลง ศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ลดลง จะมี ศักยภาพในการทำงาน ด้านความสามารถ (Ability) ที่ดีได้นั้น ต้องมีสุขภาพร่างกาย มีสภาพแวดล้อมสังคมที่อยู่อาศัยที่ดี ที่ไม่ก่อให้เกิดความเครียด ซึ่งมีส่วนทำให้ประสิทธิภาพของ สมองยิ่งเสื่อมถอยลงได้ง่ายมากยิ่งขึ้นด้วย โดยผลการศึกษาที่พบสอดคล้องกับ Dajnoki (2020) ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขในการทำงาน ที่ผลการศึกษา พบว่า สุขภาพร่างกายของแรงงาน และความสมดุลระหว่างการทำงานและชีวิต มีผลกระทบต่อความ เป็นอยู่ที่ดีในที่ทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และสอดคล้องกับโมรยา วิเศษสร (2563) ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการพัฒนาคูณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า นโยบายภาครัฐ สิ่งแวดล้อมผู้สูงอายุ การจัดการสุขภาพผู้สูงอายุ และการมีส่วนร่วมทางสังคม ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาคูณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

4. ปัจจัยความอยู่ดีมีสุขมีอิทธิพลทางบวกต่อศักยภาพในการทำงาน ด้านพฤติกรรม (Behavior) พบว่า การที่ผู้สูงอายุมีพื้นฐานในการดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ ที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการ มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีเพื่อนบ้าน มีสภาพสังคมที่เป็นต้นแบบที่ดีให้กับผู้สูงอายุเรื่อยมาตั้งแต่เด็ก จนโต และเป็นผู้สูงอายุในที่สุด ย่อมกล่อมเกลาให้ผู้สูงอายุคนนั้น ๆ เป็นคนที่มีคุณธรรมในการ ดำเนินชีวิต มีความซื่อสัตย์ สุจริตเป็นที่ตั้ง เช่นเดียวกันกับการที่ผู้สูงอายุมีสุขภาพอนามัยที่ดี แข็งแรง ก็ย่อมจะทำให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดีสมวัย ไม่ดูทรุดโทรม หรือดูมีปัญหาสุขภาพจน ไม่เหมาะที่จะทำงาน และสุดท้ายการที่ผู้สูงอายุมีพื้นฐานด้านครอบครัวที่ดี ไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว จนก่อให้เกิดความเครียดหนัก มีการได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากคนในครอบครัวให้ทำ กิจกรรม หรือทำงานที่ผู้สูงอายุอยากที่จะทำ ย่อมส่งผลทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขพร้อม

ความกระตือรือร้นที่จะมาทำงานอย่างเต็มที่ โดยมาทำงานด้วยใจรักที่อยากจะทำงานจริง ๆ โดยผลการศึกษาที่พบสอดคล้องกับ Lee (2021) ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ที่ดีของพนักงานและผลการปฏิบัติงานในช่วงการระบาดทั่วโลกของ COVID-19 ที่พบว่า การสนับสนุนให้พนักงานมีความอยู่ดีมีสุข มีผลต่อผลการปฏิบัติงานในช่วงการระบาดทั่วโลกของ COVID-19

5. ปัจจัยด้านความอยู่ดีมีสุขทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อม ล้วนมีอิทธิพลต่อศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งสิ้นผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุจากการถอดบทเรียนหลังจากลงพื้นที่ศึกษาครั้งนี้โดยการอภิปรายผลเชิงนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของภาครัฐที่เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการทำงานของผู้สูงอายุโดยกล่าวรวมถึงผู้มีบทบาทร่วมกันทุกส่วนตั้งแต่กรุงเทพมหานคร สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมกิจการผู้สูงอายุ รวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในดำเนินงานในความรับผิดชอบและสามารถทำงานร่วมกันได้เพื่อเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุให้ไว้ในข้อเสนอแนะ (ข้อที่ 7)

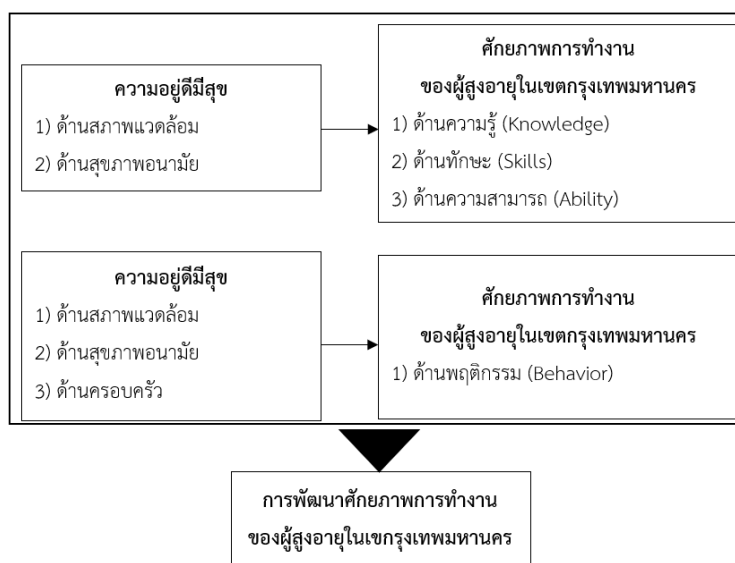
6. องค์ความรู้จากการวิจัย

ผลการศึกษาทั้งหมด ทำให้ผู้วิจัยได้สร้างตัวแบบเพื่อใช้เป็นรูปแบบในการศึกษาใหม่ สำหรับการศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้เลือกใช้ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครเป็นกรณีศึกษาได้ค้นพบว่า ความอยู่ดีมีสุขเป็นปัจจัยที่ครอบคลุมและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุ ซึ่งการประเมินสมรรถนะหรือศักยภาพของผู้สูงอายุที่มีความต้องการทำงานจะต้องแยกระหว่างคนที่ทำงานได้ดีมากเป็นพิเศษออกจากคนที่ทำงานได้โดยเฉลี่ยปกติ โดยองค์ประกอบของสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และพฤติกรรม ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นการจำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่าบุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานตามปกติ

ปัจจัยความอยู่ดีมีสุขด้านสภาพแวดล้อม สุขภาพอนามัย และครอบครัว จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการประเมินศักยภาพการทำงานของผู้สูงอายุด้านพฤติกรรม ทั้งนี้ปัจจัยความอยู่ดีมีสุขด้านสภาพแวดล้อม และด้านสุขภาพอนามัย ยังถือเป็นปัจจัยสำคัญในการประเมินศักยภาพการ

ทำงานของผู้สูงอายุด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถอีกด้วย ซึ่งองค์ความรู้ที่สามารถประเมินสมรรถนะหรือศักยภาพของผู้สูงอายุที่มีความต้องการทำงานเพื่อใช้ในการหาจุดร่วม พัฒนาและยอมรับแรงงานสูงอายุในภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยผู้วิจัยได้ทำการสรุปรายละเอียดผลการศึกษาทั้งหมดดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3. กรอบผลการศึกษาใหม่เชิงวิชาการของอิทธิพลของความอยู่ดีมีสุขต่อศักยภาพการทำงานของผู้สูงอายุในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1.1 กำหนดให้มีหน่วยงานเชิงรุกในการจัดสรรทรัพยากร สวัสดิการ และการสร้างเสริมสุขภาพอนามัย กล่าวคือ ภาครัฐควรมีการดำเนินการตามนโยบายเชิงรุกในทุกพื้นที่โดยคัดกลุ่มเจ้าหน้าที่เฉพาะด้านต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูลเพื่อดูแลสุขภาพอนามัยของกลุ่มเปราะบางไปจนถึงการให้ความรู้เฉพาะบุคคลในผู้ป่วยเรื้อรัง พร้อมร่วมกันทำงานเพื่อหาแนวทางป้องกันและส่งเสริมสุขภาพในชุมชนเชิงรุกโดยการให้ความรู้คนในครอบครัวหรือการรวมกลุ่มในชุมชนและสร้างความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกันโดยเริ่มจากแนวทางการป้องกันการโรคเพื่อดูแลสุขภาพเบื้องต้นแนวทางการรักษาและประคับประคองโรค ในกรณีมีผู้ป่วยในชุมชน และกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญ

ในการพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ อาชีพ และสร้างคุณค่าแก่ผู้สูงอายุในชุมชนที่มีสุขภาพร่างกายที่เอื้อต่อการส่งเสริมที่แตกต่างกัน

1.2 กำหนดให้มีการดูแล ติดตามด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุอย่างจริงจัง เนื่องจากภาวะทางจิตใจเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ภาครัฐจึงต้องเข้ามาจัดสรรสวัสดิการส่วนนี้ให้เข้าถึงได้อย่างทั่วถึงเพื่อลดอัตราความรุนแรงที่อาจเกิดจากสภาพจิตใจที่ไม่ได้รับการดูแลอย่างถูกต้องโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการรับมือในสถานการณ์ที่ประชากรผู้สูงอายุสังคมต้องเผชิญในขณะนี้ ภาครัฐจึงต้องสร้างองค์ความรู้พื้นฐานในการดูแลสุขภาพจิตเบื้องต้นที่บุคคลในครอบครัวใช้รับมือได้อย่างถูกต้องโดยไม่สร้างบาดแผลทางใจเพิ่ม

1.3 การสร้างความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าและขีดความสามารถของผู้สูงอายุให้แกสมาชิกในครอบครัว เพื่อร่วมส่งเสริมการสร้างอาชีพของผู้สูงอายุที่มีความต้องการทำงานหรือสร้างรายได้เสริมจากความสามารถและสมรรถนะที่พร้อมต่อการเรียนรู้และต่อยอดจากประสบการณ์จากช่วงวัยที่ผ่านมาในรูปแบบของอาสาสมัครหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านซึ่งเป็นการสร้างคุณค่าและความภาคภูมิใจอย่างยิ่งของประชากรกลุ่มนี้ เพียงแต่บางครอบครัวยังไม่เข้าใจถึงขีดความสามารถและบทบาทที่เกิดขึ้นได้ในสังคมปัจจุบัน

1.4 สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับประชาชนรายย่อยเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่ยังมีความพร้อมในการทำงานและอยู่ในตลาดแรงงาน เพื่อลดการเกิดภาระหนี้สินนอกระบบ รวมไปถึงการมีหนี้สินล้นพ้นตัวของครอบครัว ทำให้โครงสร้างของสังคมในระดับครอบครัว มีภาวะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

1.5 ภาครัฐควรมีมาตรการส่งเสริมการเข้าถึงระบบสาธารณสุขปึกเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการทำงานในผู้สูงอายุ ทั้งระบบขนส่ง ที่พักอาศัย หรือการสภาพแวดล้อมในที่ทำงานของผู้สูงอายุให้พร้อมต่อการกลับมาสู่การเข้าระบบอีกครั้งโดยไม่รู้สึกรังเกียจหรือมีอุปสรรคต่อการทำงานเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยในปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น นโยบายภาครัฐ แรงจูงใจในองค์กร และความอยู่ดีมีสุขด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร และควรมีการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบกับผู้สูงอายุในภูมิภาคอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อศึกษาปัจจัยที่หลากหลาย

2.2 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุในมุมมองของผู้ประกอบการ เพื่อศึกษาความต้องการของตลาดที่สามารถรองรับแรงงานได้จริง รวมถึงควรศึกษามุมมองของผู้ประกอบการที่มีนโยบายรับผู้สูงอายุเข้าทำงานแล้ว เพื่อพิจารณาและศึกษาข้อดี ข้อเสีย รวมถึงปัญหาจากนโยบายดังกล่าวควบคู่กันไปเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาแก่ผู้สูงอายุที่มีความต้องการเข้าทำงานในภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ

2.3 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ในกลุ่มผู้สูงอายุและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ร่วมด้วย ซึ่งจะได้รับข้อมูลที่ตรงไปตรงมาและเกิดข้อเท็จจริงสูงสุด เนื่องจากผู้ที่มีอายุ 60 ปีในปัจจุบันนี้มีความพร้อมและความเข้าใจในการศึกษาเชิงพัฒนามากยิ่งขึ้น จึงให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลอย่างเต็มที่ และพร้อมที่จะสะท้อนปัญหาเพื่อใช้ในการพัฒนาการทำงานในภาคส่วนต่าง ๆ ได้ชัดเจนทำให้ผู้วิจัยจะได้ผลการศึกษาในเชิงลึกและเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกื้อ วงศ์บุญสิน. (2565). ความผกผันทางประชากรกับธุรกิจ. สืบค้นจาก <https://www.intania-magazine.com/aging-society-covid-19/>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2555). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภัทรนันท์ อุ่นอ่อน. (2564). แนวทางการพัฒนาความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 14(2), 24-46.
- โมรยา วิเศษสร. (2563). ประสิทธิภาพการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(9), 79-94.
- ศीलยา สุขอนันต์. (2563). กลยุทธ์ส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุไทย. *วารสารสังคมวิวัฒน์*, 10(2), 1-17.
- สุนทร สุวรรณละออง. (2560). ความต้องการพัฒนาศักยภาพการทำงานของผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 26(50), 100-120.
- อรสา ธาตวากร. (2563). การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในภาวะพหุคูณพลังให้เกิดการยังประโยชน์ด้านสังคม. *วารสารสังคมวิวัฒน์*, 10(2), 39-63.

- Dajnoki, K. (2020). Factors influencing well-being at work. *Journal of Extension*, 47(2), 1-30.
- Lee, T. (2021). Factors Influencing Employees' subjective wellbeing and job performance during the COVID-19 Global Pandemic: The Perspective of Social Cognitive Career Theory. *Frontiers in Psychology*, 11(2), 15-35.
- Nadler, L. & Zeace, L. (1991). *Development Human Resources*. (4th ed.) San Francisco, CA: Jossey-Bass, Inc Publishers.
- Wadhwani, K. (2018). A study on factors affecting psychological; well-being at workplace. *Hellix*, 8(6), 110-130.